Η βία των βεβαιοτήτων (Χρήστος Γιανναράς)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 15 Ιανουαρίου, 2006

Μάθαμε τη συγκρότηση των ατόμων της ύλης, τη δομή του DNA, τη σύνθεση του φωτός, τα μυστικά των απώτατων γαλαξιών. Και δεν ξέρουμε να εξηγήσουμε γιατί συνεχίζουμε τους πολέμους, σαν να μην έχουμε βγει ακόμα από τη ζούγκλα – γιατί μακελεύουμε αθώους και ανήμπορους, γιατί βυθίζουμε συνανθρώπους μας στη φρίκη, στην απόγνωση.

Κάθε τόσο κάποιος ηγέτης, πολιτικός ή στρατηλάτης, κάποια ιδεολογία ή θρησκεία με αγκυλωμένους στο πείσμα οπαδούς, αποφασίζουν να διορθώσουν τον κόσμο ή και να τον ξαναφτιάξουν από την αρχή. Αυτοί ξέρουν με ακρίβεια τις επιταγές του Θεού και της Ιστορίας, ξέρουν ποιο είναι το καλό και ποιο το κακό, ποιο το δίκαιο, ποιο το άδικο, ποιο το κοινό συμφέρον, η συνταγή της «γενικής ευτυχίας». Και επειδή «ξέρουν», είναι αδίστακτοι. Επιστρατεύουν κάθε μορφή φρίκης και θηριωδίας, για να υπηρετήσουν την «αλήθεια» που κατέχουν, την «ιερότητα» των στόχων τους.

Ακόμα σήμερα, τολμούν πρωτοκορυφαίοι Κομμουνιστικών Κομμάτων (των «ορθόδοξων», των συντηρημένων πια στη φορμόλη του ψυχοπαθολογικού αταβισμού) να ρητορεύουν ενάντια στη βία, στη σφαγή αθώων.

Προφανώς, έχουν λησμονήσει πόσα εκατομμύρια Ρώσοι κουλάκοι της φτωχολογιάς, μετρημένα εκατομμύρια, σφάχτηκαν ανελέητα για να εφαρμόσει ο Στάλιν τη Νέα Αγροτική Πολιτική του. Και πόσα εκατομμύρια «απείθαρχους» υποτελείς είχε μακελέψει πιο πριν ο Λένιν, για να πραγματώσει τη Νέα Οικονομική Πολιτική του. Πόσοι «διαφωνούντες» με την ανθρωποσωτήρια «οχτωβριανή επανάσταση» αστοί, διανοούμενοι, καλλιτέχνες έπρεπε να εκτελεστούν ή να χαθούν στην κόλαση των Γκουλάγκ, έχοντας ατιμαστεί σε παρωδίες δίκης, για να γίνει πραγματικότητα το «ιερό» μαρξιστικό όραμα της «αταξικής κοινωνίας».

Κόπτονται για την ειρήνη οι πιστοί του Μαρξ, της «Αριστεράς και της προόδου», ξεχνώντας τη στυγνή λογική του μεγάλου Μπροστάρη ότι «η βία είναι μαμμή της

Ιστορίας».

Είτε ιδεολογικό είτε θρησκευτικό το εγχείρημα να μεταμορφωθεί η γη σε παράδεισο, κόλαση παράγει πάντοτε, βασανισμό ανθρώπων και απόγνωση. Η ιδεολογία ή η θρησκεία είναι μόνο το πρόσχημα. Στην πραγματικότητα η φύση του ανθρώπου, το αδυσώπητο ένστικτο της αυτοσυντήρησης, της ανάγκης για επιβολή και κυριαρχία, απαιτεί θωρακισμένη σιγουριά. Και σιγουριά εξασφαλίζουν οι ξεκάθαρες διαχωριστικές γραμμές πού είναι το καλό και πού το κακό, ποια η αλήθεια και ποιο το ψέμα, ποιοι είναι από τη μεριά του καλού και της αλήθειας (δικοί μας) και ποιοι με το κακό και το ψέμα (οι εχθροί μας).

Θα σκανδαλιστούν οι αγνών, αγνότατων προθέσεων διαδηλωτές των τελεταίων ημερών αν τους θυμίσω, ότι το πάθος που εκτονώνουν με κραυγές ενάντια στον «χασάπη Μπους» και στους «φονιάδες των λαών Αμερικανούς», απλώς αναπαράγει ό,τι ακριβώς καταδικάζουν.

Οπως ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών και οι μικρονοϊκοί φονταμενταλιστές εμπνευστές του, έτσι και οι ανά τον κόσμο παθιασμένοι διαδηλωτές που τον βλαστημάνε, ξέρουν (και οι μεν και οι δε με βεβαιότητα) το «σωστό», το «δέον», την «αλήθεια». Καίγοντας στους δρόμους ομοιώματα του Μπους και αμερικανικές σημαίες διαδηλώνουν οι διαδηλωτές πως, αν το μπορούσαν, θα έκαιγαν κι αυτοί τους «κακούς» με τη δύναμη πυρός που οι «κακοί» διαθέτουν.

Προλαβαίνω την οργή: Οχι, δεν εξομοιώνω αυτούς που μακελεύουν γυναικόπαιδα, με αυτούς που διαμαρτύρονται για το έγκλημα. Οχι – όμως τολμώ να διερωτώμαι, μήπως στην εξομοίωση σαφώς παραπέμπει η αναγωγή στα κίνητρα. Μήπως στην αναγνώριση της ομοιότητας των κινήτρων θα μπορούσε να ανιχνευθεί η μόνη πιθανότητα εξόδου από το αδιέξοδο της βίας και του πολέμου. Στα λησμονημένα (από τους φονταμενταλιστές, και όχι μόνο) της χριστιανικής παράδοσης είναι και η εξομοίωση του φόνου με μόνη την οργισμένη λοιδόρηση του άλλου – μόνο με το να βρίσεις τον άλλον «ηλίθιο» ή «τιποτένιο».

Οσες αντιπολεμικές διαδηλώσεις και αν γίνουν στον πλανήτη, όσα ειρηνιστικά κηρύγματα κι αν τον κατακλύσουν, όσο κι αν κυριαρχήσει η χριστιανική διδαχή να αγαπάμε τους εχθρούς μας, πόλεμοι θα γίνονται πάντα, πάντα με φρικώδεις σφαγές αθώων και συνακόλουθες κολάσεις πείνας, οδύνης, εξαθλίωσης. Οσο η φύση των ανθρώπων είναι αυτή που είναι – καθώς σοφά και άτεγκτα διέγνωσε ο Θουκυδίδης.

Η έξοδος από το παγιωμένο στην ανθρώπινη Ιστορία αδιέξοδο της βίας και των πολέμων μοιάζει να είναι μόνο μύχιο προσωπικό κατόρθωμα. Κατόρθωμα ελευθερίας από το ένστικτο, από τις σκληρυμένες θωρακίσεις της εγωκεντρικής απληστίας για βεβαιότητες, κύρος, εξουσία. Πραγματικός ειρηνιστής που μάχεται τον πόλεμο και κάθε αμάχη, υποθέτω πως είναι μόνο όποιος αποδέχεται ότι δεν ξέρει την αλήθεια, δεν την κατέχει, δεν είναι σίγουρος για «αντικειμενικότητες» καλού και κακού. Ψάχνει, παραιτημένος από κάθε απαίτηση βεβαιότητας. Μπορεί να αντλεί από κάποια εμπειρική μεταφυσική παράδοση ή φιλοσοφία το μέτρο, το κριτήριο της διάκρισης του πραγματικού από το φαντασιώδες, της γνησιότητας από την αλλοτρίωση, αλλά η ίδια η διάκριση είναι το συνεχές άθλημά του, η καθημερινή ελεύθερη διακινδύνευσή του.

«Το να βρεις αληθινά τον Θεό, είναι να τον αναζητείς αδιάκοπα, να μην κορεσθεί ποτέ η επιθυμία σου», λέει ο Γρηγόριος Νύσσης. Και ο Ισαάκ ο Σύρος μιλάει για το είδος της άγνοιας που είναι «υπερτέρα πάσης γνώσεως». Αυτή η συναρπαστική παραίτηση από την εξουσιαστική βεβαιότητα, η ταπεινή αποδοχή της άγνοιας είναι μια άλλη «γνώση» – ο Ελύτης την όρισε με άκρα ευθοβολία: «Λάμπει μέσα μου κείνο που αγνοώ, μα ωστόσο λάμπει»!

Επίκαιρη η πρόκληση: Να σπουδάσουμε την ομοιότητα των βεβαιοτήτων του Μπους με τις βεβαιότητες του κάθε φονταμενταλισμού: από τον Λευκό Οίκο ώς τη Μονή Εσφιγμένου και από τους Ταλιμπάν ώς την κροκοδείλια μαρξιστική υποκρισία. Μήπως και κερδίσουμε κάποιες ρωγμές στις μύχιες θωρακισμένες «πεποιθήσεις» μας.

(Πηγή: "Καθημερινή")